

Kalaallit Nunaata avannaarsuani kangianilu Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitamut aamma Uummassusilinnik najorneqartumut periusissatut pilersaarummik suliaqarneq pillugu killiffimmik nassuiaat

(Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

Pinngortitamut aamma Avatangiisinut Naalakkersuisuusimasup aamma danskit Avatangiisinut ministeriata 2001-mi Zackenbergimi isumaqatigiissutaat tunngavigalugu, Naalakkersuisut 2002-mi aalajangerpaat Kalaallit Nunaata avannaarsuani kangianilu Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitamut tunngatillugu periusissamik pilersaarusiortoqassasoq.

Periusissatut pilersaarusiame Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitamut tunngatillugu apeqqutit immikkoortunut assigiinngitsunut tunngasut qulaajarneqarput.

Nalunaarusiami ilanngunneqartumi allaaserineqarput periusissatut pilersaarusiap killiffia, tassunga ilanngullugit tassunga tunngassuteqartut suut suli erseqqissumik paasineqanngitsut.

Naalakkersuisut pingaartippaat periusissatut pilersaarutip suliarineqarnerata killiffia Inatsisartunut nassuiaatit saqqummiunneqarnissaa. Nassuiaat pillugu Inatsisartuni oqaaserineqarumaartussat suleqatigiissitap sulineranut ilaatinneqassapput, taakku suliaasa inernerat Inatsisartunut saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq kingusinnerpaamik pissasoq 2011-mi upernaakkut ataatsimiinnermi.

Periusissatut pilersaarusiormi ajornartorsiutit isummerfigineqartussat pingaarutillit makku taaneqassapput:

Illersugaanerata annertussusia

Sumiiffik ullumikkut Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitaavoq aammalu uumassusilinnik najorneqartuulluni (UNESCOS'p Man and Biosphere program-ip ataani). Uumassusilinnillu najukkatut 1970-ikkunnili toqqarneqarmalli tamatumunnga atugassarititaasut allannguuteqarput, tamannalu nassuiaammi ilanngunneqartumi erseqqissumik allaaserineqarpoq. Tamanna isumaqarpoq sumiiffiup siunissami illersorneqarnerata annertussusianik Inatsisartut upernaakkut 2011-mi ataatsimiinneranni naliliisoqarnissaa pisariaqartinneqartoq.

Illersorneqarnerata assigiinngitsumik sunniutilimmik ilusilersugaalernissaa

Sumiiffimmiipput nunap pissusianut, kulturimut pinngortitamullu tunngassuteqartut nalillit. Sumiiffimmi nalillit navianartorsiortitaanerata siusinnerusukkat annikitsutut isigineqartarpoq. Kisiannili aatsitassanik piiaanerup annertusarneqarnissaanik kissaateqarnerup, takornariaqarnerup annertusarneqarnissaanik anguniakkat aammalu silaannaap allannguuteqarnissaanik ilimasunnerup, sumiiffimmut anngussinnaanermik ajornannginnerulersitsisussat il.il. kinguneraat aatsaat taama annertutigisumik siusinnerusuminngarnit assigiinngitsumik sunniutilimmik illersuinissamik politikikkut aalajangiisoqarnissaa pisariaqartitsisoqalernera. Assigiinngitsumik sunniutilimmik

periuseqarluni ilusilersuilernissaq tunngaviussaaq sumiiffiup siunissami illersugaalernissaanut aamma atorneqarneranut (ilanngullugit aatsitassarsiorneq, takornariartitsineq, piniariaatsitoqqat il.il.).

Illuaraateqarneq aamma piujuaannartitsinerup annertussusia

Nunatut allanngutsaaliugassatut immikkoortitami illuaqqat 800-t missaaniipput. Illuaqqanut taakkununga kikkut piginnittuunerat qulaajarneqassaaq. Suleqatigiissitap Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitami illuaqqat assigiinngitsunut sisamanut immikkoortiterpai, tassunga ilanngullugit illuaqqat sorliit eriagisassaanersut. Kalaallit Nunaata illuaqqat sorliit tigusullugit soqutiginerai aalajangersarneqassaaq, aamma nalilersorneqassaaq taamatut tigusineq qanoq iliornikkut naammassineqassasoq.

Angallanneq pilersuinerlu

Periusissamik pilersaarutip ilaani suleqatigiissitap saqqummiuppai sumiiffimmut taassumalu tikinnissaanut angallannikkut periarfissat pillugit inassuteqaatit. Angallannermut tunngatillugu suleqatigiissitap inassutigaa ullumikkut mittarfik Nerlerit Inaata/Constable Pynt eqqaaniittoq atorunnaarsinneqassasoq taarsiullugulu Ittoqqortoormiit eqqaanni mittarfiliortoqassasoq. Naalakkersuisut aalajangiuppaat illoqarfimmut qanittumi Illoqqortoormiuni mittarfiliornissamut periarfissat nalilersorneqarnerat angallanneq pillugu naalakkersuinikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarusiamut, maannakkut suliarineqartumut ilanngunneqassasoq

Takornariaqarnerup ineriartortinneqarnera

Suleqatigiissitap takornariaqarnerup ineriartortinneqarneranut tunngatillugu inassutigineqarpoq, siunissami sumiiffiup illersorneqarnissaanik, nunamik immikkoortitamik immikkoortortanut agguaanissamik, angallannermut tunngasunik il.il. aalajangiinissani atorneqarumaartunik.

Eqqagassat

Asimi nunaannarmi suliaqarnernik eqqagassaqarneranillu nalunaarsuinerit nuna tamakkerlugu ingerlanneqartut, pilersaarusiukkamillu suliamik tunuliaquteqartumik, allaffissornikkut aqutsinermi pingaarnerusutigut ilisimaneqarpoq Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitami/Umassusileqarfimmi sumiiffinnik eqqagassaqarfiusinnaasunik peqarnera. Naalakkersuisut aalajangiuppaat, Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitami/Umassusileqarfimmi sumiiffiit eqqagassaqarfiusut nalunaarsorneqarsimasullu suliarineqarneri, Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitap/Umassusileqarfiup avataani eqqagassaqarfiusutut nalunaarsorneqarsimasut suliarineqarnerinut immikkoortillugit ingerlanneqassasut aamma aalajangiunneqarpoq tamaani eqqagassat inatsisitigut kikkunnit akisussaaffigineqarnerat misissorlugu aallartinneqassasoq.

Taamatut oqaaseqarlunga nassuiaat Inatsisartunut ilassilluaqqullugu suliarisassanngortippara.